

opusdei.org

Dzieła apostolstwa korporacyjnego

Przy pomocy inicjatyw apostolstwa korporacyjnego wierni Opus Dei usiłują przyczynić się „do rozwiązywania po chrześcijańsku problemów, jakie dotyczą społeczności ludzkiej różnych krajów”.

01-10-2010

„Ponieważ świeccy, jak wszyscy wierni, wezwani są przez Boga do apostolstwa na mocy chrztu i bierzmowania, dlatego mają

obowiązek i prawo, indywidualnie lub zjednoczeni w stowarzyszeniach, starania się, by orędzie zbawienia zostało poznane i przyjęte przez wszystkich ludzi na całej ziemi"[1].

W Opus Dei odzwierciedla się to podstawowe kryterium dla apostołstwa indywidualnego i zbiorowego wiernych, które Katechizm odnajduje w nauczaniu II Soboru Watykańskiego na temat posłannictwa świeckich w Kościele. Najważniejsze apostołstwo, jakie realizuje Opus Dei, to indywidualne apostołstwo każdego z wiernych poprzez codzienne obcowanie z osobami ze swojego otoczenia. *„Któż może zmierzyć nadprzyrodzoną skuteczność tego milczącego i skromnego apostołstwa?”*, zadaje sobie pytanie Święty Josemaría Escrivá i mówi dalej: *„Nie można wycenić pomocy, jaką daje przykład wierneho i szczerego przyjaciela, bądź wpływ dobrej matki w rodzinie”*[2].

Założyciel tłumaczył jednak, że Opus Dei wspiera również „z udziałem dużej liczby osób [...] przedsięwzięcia korporacyjne, którymi stara się przyczynić do rozwiązania tylu problemów, jakie stawia przed nami świat współczesny. Są to ośrodki kształcenia, pomocy, promocji, doskonalenia zawodowego itd.”[3]

Te „przedsięwzięcia korporacyjne” mają następujące cechy:

1) są inicjatywami świeckimi — nie kościelnymi[4] — realizowanymi przez wiernych Opus Dei wspólnie z innymi osobami — chrześcijanami lub nie — razem z którymi próbuje się zaspokoić konkretne potrzeby społeczeństwa, zgodnie z prawami obowiązującymi w każdym miejscu;

2) mają czysto apostołski cel, w związku z czym zwykło się je nazywać również „działami apostołstwa korporacyjnego”, aby było jasne, że „korporacyjność” tych

przedsięwzięć polega tylko na apostolstwie;

3) za kwestie techniczne i finansowe każdego z tych przedsięwzięć odpowiadają ich właściciele i zarządcy a nie Prałatura Opus Dei;

4) Opus Dei natomiast odpowiada za chrześcijańską tożsamość tych inicjatyw, dlatego że świadczy im gorliwą pomoc duszpasterską, dzięki czemu może zagwarantować, że realizowana w nich praca jest zgodna z nauczaniem Kościoła Katolickiego.

Poniżej następuje krótki opis czterech cech wyróżniających przedsięwzięcia korporacyjne, zilustrowany słowami Założyciela.

1) Przede wszystkim istotne jest podkreślenie świeckiego i profesjonalnego a nie konfesyjnego charakteru takiego przedsięwzięcia, które *„ma cechy wybitnie świeckie, a*

nie kościelne. Nie cieszy się żadną rangą oficjalnej reprezentacji Świętej Hierarchii Kościoła. Są to prace na rzecz społecznego i kulturalnego rozwoju człowieka, organizowane przez obywateli, którzy usiłują rozjaśnić je światłem Ewangelii i ogrzać miłością Chrystusa"[5].

Przy pomocy tych inicjatyw usiłuje się przyczyniać „do rozwiązywania po chrześcijańsku problemów, jakie dotyczą społeczności ludzkiej różnych krajów"[6]. W związku z tym nie planuje się ich „według z góry określonych schematów, lecz w każdym przypadku wprowadza w życie po uprzednim przeanalizowaniu szczególnych potrzeb społeczeństwa, w którym zostaną zrealizowane, po prostu po to by dopasować je do jego realnych wymogów"[7]. Panorama działalności prowadzonej w krajach, w których w stabilny sposób pracuje Prałatura Opus Dei, obejmuje różne inicjatywy, „poczynając od ośrodka

uniwersyteckiego, bądź akademika, a kończąc na przychodni lekarskiej, czy doświadczalnej szkole rolniczej. Jako logiczny rezultat powstaje różnobarwna i różnorodna mozaika działań: mozaika zorganizowanie zdezorganizowana"[8].

2) Trzeba również podkreślić apostolski charakter tych dzieł. Jako że posłannictwo Opus Dei ma charakter wyłącznie duchowy, „może prowadzić jedynie taką działalność korporacyjną, która jest w sposób jasny i bezpośredni służbą chrześcijańską i apostolską. Byłoby absurdem myśleć, że Opus Dei jako takie mogłoby poświęcić się wydobywaniu węgla z kopalni, bądź rozwijać działalność typową dla jakiegokolwiek rodzaju przedsiębiorstw typu ekonomicznego. Jego Dzieła korporacyjne są działaniami bezpośrednio apostolskimi: szkoła dokształcania dla rolników, przychodnia lekarska w

nierozwiniętym rejonie kraju, szkoła promująca społeczne zaangażowanie kobiet itp. To znaczy, że chodzi tu o działania pomocnicze, edukacyjne i dobroczynne, jak te, które realizują na całym świecie instytucje różnych wyznań religijnych"[9].

3) Poza tym należy podkreślić fakt, stwierdzony w samych Statutach Prałatury[10], że jeśli chodzi o stronę techniczną i finansową przedsięwzięcia apostołstwa korporacyjnego, jedynymi odpowiedzialnymi są jego organizatorzy i zarządzający. Prałatura nie jest również właścicielem tych dzieł. Jest to istotna zasada, która nie ma charakteru taktycznego, tylko wynika ze świeckiego charakteru powołania do Opus Dei. Ten charakter powołania sprawia, że wierni Prałatury działają we wszystkich dziedzinach społeczeństwa jako zwykli obywatele

korzystający ze swoich praw i świadomie wypełniający swoje obowiązki. Korzystając z rady dyrektorów Opus Dei w kwestiach apostolskich dotyczących danego dzieła, sami organizatorzy kierują inicjatywą, wybierają najkorzystniejsze narzędzia prawne do prowadzenia przedsięwzięcia, poszukują koniecznych środków finansowania, zajmują się uzyskiwaniem pozwoleń administracyjnych, i tak dalej. Święty Josemaría Escrivá ilustrował i uzupełniał ten obraz następująco:

„każda działalność oświatowa, dobroczynna czy społeczna musi korzystać ze środków ekonomicznych. Każdy ośrodek finansuje się jak wszystkie inne mu podobne. Na przykład domy akademickie uzyskują pieniądze z opłat wnoszonych przez studentów; szkoły — z opłat, jakie uiszczają uczniowie; szkoły rolne uzyskują dochody ze sprzedaży produktów rolnych i tak dalej.

Jednakże jasnym jest, że te dochody niemal nigdy nie wystarczają na pokrycie wszystkich wydatków ośrodka, a tym bardziej kiedy się weźmie pod uwagę fakt, że wszystkie przedsięwzięcia Opus Dei stworzone zostały dla celów apostolskich i w swojej większości skierowane są do osób o ograniczonych dochodach, które często płacą symboliczne sumy za wykształcenie jakie otrzymują"[11].

Wobec bezpośrednio apostolskiego celu tych przedsięwzięć i obiektywnych trudności związanych z ich utrzymaniem Prałatura radzi swoim wiernym wspierać je w takim stopniu, w jakim nie mogą się całkowicie utrzymać same. „Po to, aby przedsięwzięcia te były możliwe – wyjaśnia Założyciel –niezbędny jest również wkład członków Dzieła, którzy przeznaczają na nie część pieniędzy zarabianych przez siebie w pracy zawodowej. Lecz dzieła te

korzystają przede wszystkim z pomocy wielu osób, które, nie należąc do Opus Dei, pragną współpracować w realizacji zadań o znaczeniu społecznym i edukacyjnym"[12].

„Niektórzy czują się pobudzeni do współpracy motywami duchowymi, inni — choć nie podzielają celów apostołskich — widzą, że chodzi o pracę dla dobra społeczeństwa, którą może podjąć każdy bez względu na rasę, religię czy ideologię"[13].

Jest czymś logicznym, że inicjatorzy starają się również o subwencje i środki oficjalne, państwowe, gminne, i inne, które z powodów sprawiedliwości dystrybucyjnej wspierają inicjatywy nastawione na dobro wspólne realizowane przez obywateli. Dla przedsięwzięć korporacyjnych Opus Dei pomoc ta „nie oznacza przywileju, lecz po prostu polega na uznaniu ich funkcji społecznej, którą spełniając

oszczędzają pieniądze z kasy publicznej"[14].

4) Do skomentowania pozostaje ostatnia ze wskazanych powyżej cech określających przedsięwzięcia korporacyjne — moralna gwarancja, jaką ofiaruje Prałatura. Chociaż Prałatura wspiera działania społeczne, edukacyjne i dobroczynne, „jednakże nie ta działalność stanowi główny cel Dzieła — mówi Założyciel — *Opus Dei dąży do tego, aby wielu mężczyzn i wiele kobiet starało się być dobrymi chrześcijanami, a tym samym świadkami Chrystusa wśród swoich codziennych zajęć*”[15]. Właśnie ku temu celowi kierują się te dzieła. W samych Statutach podkreśla się w związku z tym rolę, jaka przypada w tej działalności Prałaturze, czyli chrześcijańskie ożywienie. W tym celu Wikariusz Regionalny mianuje z jednej strony nauczycieli religii, informując o tym biskupa

diecezjalnego[16]; a z drugiej strony dba o to, żeby zapewniano stosowną formację doktrynalną osobom pozostającym w kręgu działania danej instytucji – nauczycielom, uczniom, rodzicom, mieszkańcom, personelowi administracyjnemu, i tak dalej – oraz żeby ofiarowano im kapłańską opiekę. W tym celu może erygować, za zgodą biskupa, ośrodek Dzieła zajmujący się tym zadaniem[17].

Jeżeli Statuty wspominają wprost — w paragrafie, do którego właśnie się odnieśliśmy — o poszanowaniu wolności sumień, jaką żyje się w przedsięwzięciach korporacyjnych, to zwracają tylko uwagę na fundamentalną cechę całego apostołstwa Opus Dei, którą Święty Josemaría Escrivá podkreślał wielokrotnie: *„Przedsięwzięcia apostołstwa korporacyjnego [...] otwarte są dla wszystkich osób bez względu na ich społeczne, kulturalne*

czy religijne korzenie"[18]. „Opus Dei, odkąd powstało, nigdy nikogo nie dyskryminowało. Pracuje i współpracuje ze wszystkimi, gdyż widzi w każdej osobie duszę, którą należy szanować i kochać. Nie są to jedynie słowa [...]. Bronięm zawsze wolności sumienia. Nie rozumiem przymusu: nie wydaje mi się zdolny do tego, by przekonywać, ani do tego, by zwyciężać. Błąd można pokonać modlitwą, łaską Bożą, nauką, nigdy siłą — zawsze miłosierdziem"[19].

E. Burkhart

Listopad 2009

Bibliografia podstawowa

Katechizm Kościoła Katolickiego, 900 nn.

Codex iuris particularis Operis Dei (Statuta), w: A. de Fuenmayor – J. L. Illanes – V. Gómez-Iglesias, *El itinerario jurídico del Opus Dei*.

Historia y defensa de un carisma,
Eunsa, Pampeluna 1989, Dodatek
dokumentacyjny, 73, ss. 628-657;
również w: P. Rodríguez – F. Ocáriz –
J. L. Illanes, *El Opus Dei en la Iglesia*,
Rialp, Madryt 2001, Dodatek II, ss.
309-346

Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy z
prałatem Escrivá*, Księgarnia
Świętego Jacka, Katowice 1993 Carlos
J. Errázuriz M., *Le iniziative
apostoliche dei fedeli nell'ambito
dell'educazione. Profili canonistici*, w:
Romana 11/1 (1990), ss. 279-294

© ISSRA, 2009

[1] *Katechizm Kościoła Katolickiego*,
900.

[2] Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy z
prałatem Escrivá*, 31. Normy prawne

dotyczące apostołstwa korporacyjnego Opus Dei, uzupełniającego osobiste apostołstwo jego wiernych, są zebrane w Statutach, jakie Stolica Święta przyznała Dziełu, erygując je jako prałaturę personalną: cfr. *Codex iuris particularis Operis Dei (Statuta)*, 121-123.

[3] Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy z prałatem Escrivá*, 84. „Praeter apostolatum personale, quem Praelatura in suis fidelibus fovet cuique profecto locus praecipuus competit, Praelatura qua talis specificam assistentiam pastoraalem praestat laboribus et inceptis indolis civilis ac professionalis, non confessionalis, persequentibus fines educativos, assistentiales, etc.” (*Statuta*, 121 § 1).

[4] Szczegółową analizę inicjatyw świeckich prowadzących formację w pełni zgodną z Magisterium Kościoła,

nie będąc instytucjami konfesyjnymi z punktu widzenia prawa kanonicznego, można znaleźć w: Carlos J. Errázuriz M., *Le iniziative apostoliche dei fedeli nell'ambito dell'educazione. Profili canonistici*, w: *Romana* 11/1 (1990), ss. 279-294; cfr. również S. Álvarez, *La educación católica en las escuelas. Aspectos canónicos de la relación de la Jerarquía de la Iglesia con las escuelas*, Rzym 2008.

[5] Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy z prałatem Escrivá*, 119.

[6] *Ibid*, 19.

[7] *Ibid*, 31.

[8] *Ibid*, 19. Wśród najbardziej znanych przedsięwzięć korporacyjnych znajdują się, na przykład, Uniwersytet Nawarry [*Universidad de Navarra*] w Pampelunie (Hiszpania); Uniwersytet Azji i Pacyfiku [*University of Asia and*

the Pacific] w Manili (Filipiny);
Szpital *Monkole* w Kinszasie (Kongo);
Centrum Formacyjne dla Kobiet
Condoray w Cañete (Peru); i tak dalej.

[9] *Ibid*, 27.

[10] „Praelatura numquam sibi assumit aspectus technicos et oeconomicos inceptorum de quibus in n. 121, neque de iisdem respondet; hi enim pertinent ad eorum proprietarios et gestores, utentes bonis et opibus ex propria industria vel aliis mediis similiter civilibus obtentis vel obtinendis. Ordinarie Praelatura non est proprietaria instrumentorum materialium eorum inceptorum, quorum spiritualem curam acceptat" (*Statuta*, 122).

[11] Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy z prałatem Escrivá*, 51.

[12] Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy z prałatem Escrivá*, 51.

[13] *Ibid*, 27.

[14] *Ibid*, 33.

[15] *Ibid*, 51.

[16] „Praelaturae Ordinarius, necessitate ductus adimplendi suam specificam missionem utque peculiaris Praelaturae finis quam melius in praxim deducatur, maxima cura eos seliget qui cappellanorum atque religionis magistrorum munere fungentur, tum in inceptis ab Opere Dei qua tali promotis, tum in iis quae a Praelaturae fidelibus una cum aliis suscitantur et pro quibus adiutorium spirituale ab Opere Dei postulant. In nominandis vero his cappellanis et religionis magistris, Praelaturae Ordinarius suum Consilium audire numquam omittat, atque nominationes ita factas loci Ordinario opportune communicet" (*Statuta*, n. 121 § 2). Ten paragraf przewiduje, jak wynika z uważnej lektury tekstu, że

Prałatura może świadczyć pomoc duchową również inicjatywie apostołskiej, jeżeli proszą ją o to organizatorzy, nie zobowiązując się do udzielania moralnej gwarancji charakterystycznej dla przedsięwzięć korporacyjnych. Istnieje wiele dzieł tego rodzaju w sporej liczbie krajów, przede wszystkim szkoły organizowane przez samych rodziców dla swoich dzieci.

[17] „Pars Praelaturae in inceptis de quibus in numero praecedenti [se refiere a las obras corporativas] consistit in eorum christiana vivificatione, per opportuna media orientationis atque formationis doctrinalis ac spiritualis, necnon per congruam assistentiam pastoraalem, accurate quidem servata alumnorum, convictorum ceterorumque omnium legitima conscientiarum libertate. Ad hanc curam de unoquoque incepto apostolico exercendam, Centrum

Operis Dei erigetur, praevia
opportuna venia Ordinarii loci,
melius in scriptis data" (*Statuta*, 123).

[18] Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy
z prałatem Escrivá*, 60.

[19] Św. Josemaría Escrivá, *Rozmowy
z prałatem Escrivá*, 44.

.....

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://opusdei.org/pl-
pl/article/48-dziea-apostolstwa-
korporacyjnego/](https://opusdei.org/pl-pl/article/48-dziea-apostolstwa-korporacyjnego/) (21-03-2026)